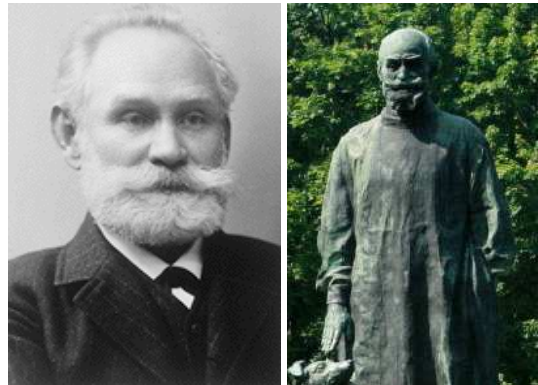

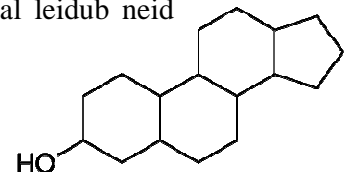
Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / I plokk

- 1) Selle firma asutas 1853. aastal New Yorgis üks Saksamaalt väljarännanud osavate kätega mees, keda tema töös abistasid tema pojad. Eesmärgiks seati ühele konkreetsele tootele keskendumine. Suur töö kandis vilja ja täna on tegemist omas vallas maailma juhtiva tegijaga. Neid tooteid leidub Eestis (ja Tartuski) ja nende soetamine kipub ikka olema meediasündmuseks (võib-olla sellepärast, et meil väljamaalastele ka kodumaine konkurent vastu seada). **Mis firma?**
- 2) Näete pildil vene psühholoogi, füsioloogi ja füüsikut, Peterburi ülikooli kasvandikku, Tartu ülikooli audoktorit (1849-1936), Nobeli preemia laureaati (preemia pälvis seedesüsteemi alaste teadusuuringute eest). 1917. aasta revolutsiooni järel keeldus ta Venemaalt lahkumast, ehkki teda tabasid seal repressioonid (ilma jäi ta ka Nobeli preemiarahast). Hiljem tal emigreerumine juba keelati, sest kardeti paljastusi Vene tegelikkuse kohta. Rahvusvahelise üldsuse sekkumise tõttu tal siiski hiljem reisida lubati, kuid kodumaalt lõplikult ei lahkunud ta kunagi. **Kellest on jutt?**

- 3) Mootorrataste ringrajasõidu MM-võistlustel sõideti 2009. aastal viimast korda 250 cc klassi tiitlile (tänavu asendab seda Moto2 klass). Pildil on viimane ajalooline maailmameister, kogu senise karjääri samas masinaklassis veetnud mees, kelle vendki samal alal karjääri teinud. MM-tiitel oli küsitavale karjääri esimene, etapivõite on ta karjääri jooksul kogunud 9 ja poodiumikohti 27. **Kes?**

- 4) Need on organismis leiduvad orgaanilised ühendid, küllastumata alkoholid, mis moodustavad koos fosfaatidega lipiidide olulise osise. Neid on vaja rakumembraanide normaalseks talitluseks – ilma nendeta ei pruugi toitained raku sisse jõuda, jääkained ei pääse välja ning organism ei toimi efektiivselt. Tuntuim neist on loomset päritolu, kuid üldiselt võivad pärineda ka taime- või seeneriigist. Olemuselt on tegu värvusetu kristalse ainega, mida leidub organismis vabalt (nt koevedelikes) või rasvhapetega esterifitseerunult; eriti suurel hulgal leidub neid närvikudedes. **Mis sorti aine(te)st on jutt?**

- 5) **Mis riik?**
- maismaapiir 5 riigiga
  - rahvuslill on kuke-korallpuu õis
  - selles riigis asub mandri kõrgeim mäetipp
  - katoliiklasi ~90%, protestante ja judaiste kumbagi 2%
  - kõrgeim registreeritud temperatuur olnud +49, madalaim -39
  - selle riigi esindajad on kahel korral pälvinud Nobeli rahupreemia
  - peamised tuluallikad on lihakarjandus ja nisu- ning puuviljakasvatust
  - olümpiamängudel on kergejõustikus võidetud 2 kulda, mõlemad meeste maratonis

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / II plokk

- 6) See küsimus kõlab kenasti sõltumata nädalapäevast! Piltidel on esmapilgul täiesti erinevad isiksused, kes mõlemad lahanud naiseks olemise keerulist maailma, kuigi teinud seda erinevatest aspektidest lähtuvalt. Nende loomingulistest huvides on mõndagi sarnast (mõlemad on tunnistanud oma kiindumust filmikunsti), aga ka erinevat - üks neist on saavutanud suuremat edu kirjutamise (rida raamatuauhindu), teine aga laulmisega (debüütplaat jõudis müüki tänavu jaanuaris). **Kes on need kenasti kokkukõlavad naised?**
- 7) Eesti kalade süstemaatilise nimestiku avab ülemklass “Lõuatud” (*Agnatha*). Esimeseks kalaks on nimistus *Petromyzon marinus* – vereimeja, kes elutseb peamiselt Euroopa ja Põhja-Ameerika rannikul Atlandi ookeanis, Vahemere lääneosas või Suures Järvistus. Kala angerjalaadse siugja keha mõõtmed ulatuvad kuni 1,2 meetrini ja ta võib kaaluda kuni 3 kg. Toitumiseks imeb end suurema kala külge ning rändab niimoodi päevi või isegi nädalaid. Tema süljenäärmete eritised takistavad vere hüübimist. Meie vetes on ta üsna haruldane, viimase saja aasta jooksul on tabatud kolmekümne isendi ümber. **Kes on see väljasuremisohus olev vereimeja?**
- 8) Eesti taasiseseisvumise alul tekkis kõike korraka ja palju, rohkesti hakati välja andma ka ajalehti ning ajakirju. Täna pole neist just palju järele jäänud, ent midagi siiski. Küsimegi tänaseni ilmuvat ajalehte, mis jõudis lugejaini esmakordselt 1990. aastal. Iseenda tutvustuses ütlevad lehe väljaandjad, et tegemist on lugejat austava tasakaaluka, optimistliku, sõltumatu ning erapooletu ajalehega, mis räägib elust nii, nagu see praeguses Eestis on. Lehe jaoks ei ole kriitikast kõrgemal seisvaid isikuid ega tabuteemasid. Ja õnnesoovide ning leinakuulutuste avaldamine on tellijaile tasuta! **Mis leht?**
- 9) Täna “Eesti Nokia” Skype’i arendajad jõudsid laiema avalikkuse tähelepanu alla populaarse P2P failivahetusprogrammi arendajatena. Kui kümmekond aastat tagasi puhkes Ameerikas suur kära failivahetusprogrammi Napster üle, tuli tollasel Everyday juhil Niklas Zennströmil mõtte teha uus ja parem ilma keskserveri vahenduseta töötav programm. Arendama kutsuti varem juba everyday.com-i arendamisel silma paistnud noormehed. Tulemuseks oli programm, millel olid tippaegadel kümned miljonid kasutajad ning muidugi ka kohtuasjad – 2006. aastal maksti muusikatööstusele kahjutasuks 100 miljonit dollarit. Täna pole see rakendus nii populaarne interneti muusikapood. **Mis failivahetusprogramm?**
- 10) Kuulete helitööd *He is a pirate* ühelt tunnustatud filmiheliloojalt (s 1957), kes on tootnud muusikat tervele reale Hollywoodi tippfilmidele (Vihmamees, Lõvikuningas, Thelma ja Louise, Enam paremaks minna ei saa, Crimson Tide, Peenike punane joon, Gladiaator, Kariibi mere piraadid jne jne). Ta on oma loominguga eest võitnud nii Oscari, Kuldgloobused (2) kui ka Grammyd (2). **Kes?**

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / III plokk

11) Küsime seikluslikku elu elanud tartlast, vabadusvõitlejat ja leiutajat (s 1937), kelle loomeviljade nimistu hõlmab hulga patente ja autoritunnistusi kalakuivatusrestidest laseriteni. Teismelisena abistas ta metsavendi ja hankis relvi, mille eest karistati 12-aastase vabadusekaotusega. Võimudega sattus korduvalt pahuksisse hiljemgi – nii mõisteti ta 1976 Valgevenes ähmastel asjaoludel 5 aastaks kinni ning sama hämaraks jääb lugu sellest, kuidas KGB olevat ahvatlenud teda suisa Karl Vainot tapma. 1990. aastal oli nende seas, kes Tartus Lenini kuju maha võtsid.

Lisaks sekeldustele leidis mahti tavainimese toiminguteks: lõpetas kaugõppe teel keskkooli, astus TRÜ arstiteaduskonda ja töötas 1960-1970 TA Füüsika ja Astronoomia Instituudis ning hiljem Tartu ülikoolis. Tema tütar on võitnud NSV Liidu meistritiitli (1991). **Kellest on jutt?**

12) Seda haigust on kirjeldatud juba Vanas Testamendis ja seda mainib ka Aristoteles. Allub üldjuhul hästi ravile (populaarne ravivõte läbi aegade – salvide kasutamine), kuid haigusekandjaga kokku puutudes on haigestumist vältida raske. Surma ei põhjusta, kuid ebameeldivust kuhjaga. Haiguse põhjustajaks on väike kurjam *Sarcoptes scabiei*. **Mis haigus?**

13) Prantsusmaalt Vogeeside läänenõlvult saab alguse ~545 km pikkune Reini suurim vasakpoolne lisajõgi, mida olevat esimesena maininud Tacitus. Vetevool liigub sügaval orus põhja suunas ning alamjooksul pöörduv veinimägede ümber silmuseid joonistades kirdesse. Laevatatav on kuni Nancy piirkonnani ning peamine veos on kivisüsi. Suurematest linnadest jäävad teele Metz, Toul, Trier ja Koblenz. Kanalite kaudu on ühenduses ka Saône'ga, nii et turistid võivad reisida suisa Vahemerre välja. Sel jõel sõlmiti 14.06.1985 reisilaeva „Princesse Marie-Astrid“ pardal ka üks ajalooline leping, kus üheks allakirjutanuks oli muuhulgas keegi hr. Goebbels. **Mis jõgi?**

14) XX sajandi algus tõi maailma lastekirjandusse ühe uue tegelase – sõbraliku tohtrihärra, kes sai ühtviisi kenasti suheldud kõigi abivajajatega. Tegemist oli mehega, kes jõudis oma lugudes tõesti palju, puutudes muuhulgas kokku nii meresõidu kui postiäriaga. Huvitavaks muudab selle aga asjaolu, et analoogse kangelasega ilmusid pea korraga lagedale kaks autorit kahes eri paigas. Ühe mehe eluaastad olid 1886-1947 ja teisel 1882-1969. Tõsi, teisel puhul sai kangelane küll uue nime ja ka tema seiklused veidi teise kuue. „Kahe tule vahele“ jäänud Eesti lapsed on võrdse huviga kaasa elanud mõlema autori lugudele. **Nimetage need kirjanikud?**

15) Seda traditsioonilist Provance'i kalarooga valmistatakse erinevaist kaladest ja mereandidest. Marseille's (kust roog pärit on) peab see sisaldama vähemalt seitset erinevat komponenti. Hädavajalikud on skorpionkala, Püha Peetruse kala, merikurat, meripoisur, Euroopa angerjas ja merikoger, ent vaja läheb ka merisiilikuid, minikrabisid, kaheksajalga. Suppi maitsestatakse küüslaugu, apelsinikoore, basiiliku, loorberilehe, fenkoli ja safraniga. Kõrvale serveeritakse teravat kastet (*rouille*'d), mis on valmistatud saiast, õlist, küüslaugust ja tšillist. Serveerimisel pannakse taldriku põhja kergelt röstitud sai ja tõstetakse roog selle peale. **Mis toit see on?**

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / IV plokk

16) Mõningaste mõndustega võib öelda, et see Eesti poliitik on olnud nii Reformierakonna, Keskerakonna, Rahvaliidu kui ka Sotsiaaldemokraatliku Erakonna (praegusel hetkel) liige, kuulunud ka tänaseks hääbunud erakondadesse. Suurtest on puudu ainult Isamaaliit. Küsitava abikaasa ning vendki on poliitikas kätt proovinud või proovimas. **Kes?**

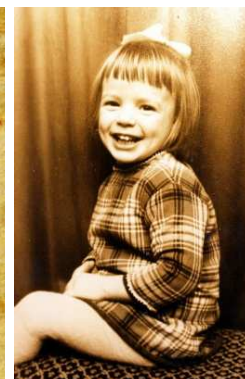
17) Küsime 1924 asutatud ja Tartus tegutsevat naistudengite organisatsiooni, mille nimi valiti nii, et see kõige paremini iseloomustaks liikmete sõprust. Lipuvärvide kandjat hüütaksegi sõnaga, mis maakeeli tähendab sõbratari. Lipukirjaks on *Per aspera ad astra* ning värvid sirelililla-tumeroheline-kuldne sümboliseerivad kolme põhimõtet: julgus, lootus ja ausus. Alguspäevist saati kuuluti *in corpore* naiskodukaitsesse, tegevus keelustati 1940 ning uus algus tehti 1989. Vilistlaskogust leiame sellised nimed nagu Urve Palo, Kadri Simson, Ingrid Tähismaa jt. **Mis nime kannab see ühendus?**

18) See muusikute perest pärit naisterahvas (s 1960) on aianduse vallas saavutanud mõndagi – 2005. aastal pälvis ta kuldmedali Chelsea lilleshow'l, mida mõned nimetavad koguni suurimaks aiandussündmuseks maailmas, lisaks olla ta Guinnessi rekordiraamatus olnud kui maailma suurima puu ümberistutajaid (kuni torm selle puu ära viis ☺), ta on oodatud esineja TV aiandussaadetes ja andnud välja edukaid aiandusraamatuid ("Algajale aednikule" on jõudnud ka eesti keelde). Kuid enne aiandusse sukeldumist on ta üht-teist nakitsenud ka muusikailmas, võitnud sealtki erinevat tunnustust ja olles muu hulgas valutanud südant nii Kambodža kui ka Ameerika laste pärast. **Kes on see viimasel ajal taas muusikahuvi üles näitav aiandussõber?**

19) Mullu avati Kristiine keskuses ühe 1973. aastal asutatud saksa naisterõivaste keti Eesti esimene ja Baltimaade moodsaim esinduspood, kus stiilisoovitusi jagas ka Koit Toome. Selle kaubamärgi toodangut müüakse juba mõnda aega ka Tartu Kaubamajas. Üle ilma on neil ligi 400 poodi ja ~1500 esindust, kus müüakse rõivaid, käekotte ja muid aksessuaare, mis eelkõige mõeldud töötavale naisele. Esindatakse luksusbrändide ning odavate tegijate vahelist turusegmenti, mille märksõnadeks on usaldusväärsus, kaasaegsus, esinduslikkus ning perfektne rätsepatöö. Küsitava firma kaubamärk *Samoon* on spetsiaalselt toodetud suurematele numbritele mõeldes; kaubamärk *Taifun* on aga suunatud trendikale, elegantsele ning kvaliteedist lugu pidavale naisele. Arvestatav turuosa on võidetud juba Skandinaavias, Hiinas, Araabiamaades ja Põhja-Ameerikas. Firma peakorter asub Halles ning sealne meeste (!?) tenniseturniir kannab firma nime. **Mis nime?**

20) Üks kolmeaastane jõnglane nimega Julian olevat millalgi 1966. aasta paiku näidanud oma kuulsale isale enda joonistatud pilti ühest oma vahvast ja toredast mängukaaslasest – O'Donnelli plikast. Teades seda infot ning nähes nii mainitud joonistust kui ka pilti tüdrukust endast, arvake ära, **mis oli selle väikese tüdrukutirtsu eesnimi?**

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / V plokk

- 21) Tema 1776. aastal valminud draama *Sturm und Drang* andis Saksamaal nime tervele kirjandussuunale. Teda ennast on Goethe ja Lenzi järel peetud „tormi ja tungi“ kesksemaks näitekirjanikuks. 1803. aastal nimetati ta Tartu õpperingkonna kuraatoriks. Selles ametis oli 1811. aastal kindralleitnandiks tõusnud kirjamees 1817. aastani. Tema karmi kätt said tunda ka Tartu üliõpilased, muuhulgas keelas ta Tartus ära teatrietendused (olles ise näitekirjanik!), et see nõ „tilu-lilu“ õppetööd ei segaks. Suri Tartus 1831. aastal. **Kes?**
- 22) Üks “vana ameerika auto küsimus”. Sellenimelisi autosid hakati tootma 20. sajandi hakul ja veel 1960. aastate hakul oli tegemist igati kõrgelt hinnatud autoga, kuid valed otsused toote arendamisel viisid asjad allamäge. 1960. aastate lõpuks oli küsitava auto tootmine USA-s lõppenud ja alates 1983. aastast on nende tootmine lõppenud ka mujal maailmas (viimane tootja oli Mehhiko). Selle firma autoga sõitis ringi ka Paul Keres ja Õhtulehe andmetel olevat see olnud üldse esimene pärast sõda Eesti NSV-sse uuena jõudnud lääne päritolu sõiduauto. Küsitava autoga sama nime kasutab ka suur Vene meediakompanii, mis haldab muuhulgas samanimelist netiportaali ja omab näiteks online-lehte lenta.ru. **Mis autofirma?**

- 23) Ta on üks Eesti väiksemaid linde. Elab see pruunikirju, arglik lind tihnikutes ja rägastikes, kuhu ohu korral kiiresti ka peitub. Kuigi on ise väike, on tema hallatav territoorium 5-8 hektarit suur. Ilmselt seetõttu laulab ka väga valjult, et kõik ikka kuuleksid. Mõned isendid jäävad talveks Eestisse, kuid tavaliselt siiski novembriks lahkutakse. Kevadel saabub esimesena isaslind, kes ehitab oma suurele territooriumile 5-8 pesa, millest siis hiljem saabus emaslind ühe välja valib. **Mis lind?**

- 24) Hispaania jalgpallikoondise keskvälja tugevust 2008. aasta EM-il iseloomustab fakt, et turniiri lõppedes sümboolsesse koondisesse valitud vutimees, kes samal aastal oli valitud ka inglise *Premier League* aasta noormängijaks, pidi mängu alustama peamiselt vahetusmängijate pingilt. Et oma kodulinna Barcelona suurklubis terendas Xavi ja Iniesta varju jäämine, tuli mänguaega otsida mujalt. Nii siirduski ta 2003. aastal Londoni Arsenal, kus temast sai peagi klubi esimeeskonna ajaloo noorim mängija. Tänapäevaks on ta tõusnud juba meeskonna kapteniks ja võtmemängijaks, 24. tänavuses liigamängus on ta löönud 13 väravat ja andnud 15 resultatiivset söötu. Vaatamata igal aastal üles kerkivatele kuulujuttudele peatselt siirdumisest Hispaania suurklubidesse, on Arsenal seni keeldunud teda müümast. **Kes?**

- 25) Kuulete ühe Strasbourgi linnast pärit helilooja “pala” *Estudiantina* (Op. 191). **Kes on helilooja?**

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / VI plokk

26) Küsitav on sündinud 31. mail 1968 Tartus. Õppinud Eesti Muusikaakadeemias (lavakunsti), Eesti Humanitaarinstituudis ja Tallinna Pedagoogikaülikoolis. Viimase on ta ka lõpetanud ning on diplomeeritud mängufilmide režissöör. On teinud mitmeid lühifilme ja astunud ise üles näitlejana. Teatri- ja kinopisik võib olla pärit näiteks onudelt Rein ja Väino Arenilt. Tema tegemistest pole puutumata jäänud ka teised humanitaarvaldkonnad ning isegi äriilm. **Kes?**

27) Kuidas nimetatakse 3–5-mastilist purjelaeva, millel on raapurjed kõigis mastides peale besaanmasti (viimane mast), kus on kahvelpuri ehk pikipurjed. XIX sajandi keskel oli tegu kaugsõidul enimkasutatud laevatüübiga. Viiemastilisi on läbi aegade tehtud vaid 6 ning sõidus pole neist enam ükski. Sama tüüpi on ka pildil nähtav, aastakümneid maailma suurima purjeka tiitlit kandnud „Sedov“ ning kunagine Tallinna merekooli uhkus, mootorpurjekas „Krusenstern“. **Missugune purjelaeva tüüp?**

28) Selle riigi riigikeelteks on prantsuse ja araabia keel, tähtsaim maavara on nafta, kuid rikkusega selle riigi keskmine kodanik uhkeldada küll ei saa. Umbes pool rahvastikust on muslimid. Riigis puudub raudtee, see-eest on jälle 52 lennujaama. Eestiga riigil diplomaatilisi suhteid pole. Riigilippu me teile ei näita, aga vappi küll. **Mis riik?**

29) Küsime ühte 1990. aastatel Eestis käibele tulnud terminit, millega teaduslikus kõnepruugis tähistatakse looduslähedase eluviisiga, enamasti etniliselt piiritletud inimrühma muusikat, mida õpitakse peamiselt elavast traditsioonist vahetu kogemuse kaudu. Eestis tähistatakse sellega ka vanemat rahvamuusikat ning selle professionaalseid uusesituseid tänapäeval. Rahvaluuleteadlaste jälleajamise tulemusena ollakse täna peaaegu kindlad, et küsitava termini tõi Eestis ilmselt esimesena kasutusele maestro Veljo Tormis. **Mis termin?**

30) Vasakul pildil peitub suusamütsi all 3-kordne MM-pronks aastast 2003, paremal aga kannab nokatsit MM-võistluste üks üllatusvõitjad 2009, pronksiomanik 2005 ja EM-kuld 2006. Olümpial pole nad veel kolme hulka mahtunud, kuid MK-etappidel korduvalt, ka koos eestlas(te)ga. Nad esindavad eri riike, kuid neil on sama perenimi ja eesnime esitäh. **Mis on nende sportlaste ühine perekonnanimi?**

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / VII plokk

31) 2005. aastal ilmus kirjastuse Varrak poolt välja antuna Põhja-Osseedi rahva eepos „Nardid“, mille tõlkijaks oli üks kireva saatusega Eesti kultuuri suurkuju, ENSV rahvakunstnik ja Eesti Kultuurkapitali elutöö preemia laureaat. Isa poolt osseet, ema poolt eestlane, sündinud Bakuus, üles kasvanud ja koolis käinud Saksamaal. Lisaks veel mõningaid märksõnu eluteelt – KGB, põgenemine läände ja sealt tagasitulek jne. **Kes?**

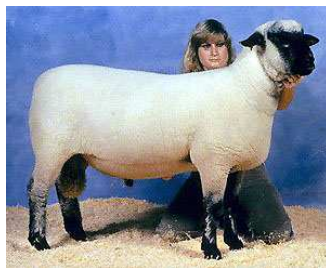
32) F1 eksmaailmameister Niki Lauda (pildil paremal☺) poseerib sõbraga 1997. aastal oma firma jõulupeol. Poseeringukaaslaseks on mees, kes sel peol tegi oma viimase avaliku ülesastumise ja kelle nime Lauda vaid õige pisut hiljem andis ühele oma firma lennukitest. Eluloofilm *Verdammt, wir leben noch!* valmis küsitavast aastal 2008. Kodanikunimeks Hans Hölzel, eluaastateks 1957-1998. **Kellest on jutt?**

33) Sündinud 1939. aastal juudi immigrandide perekonnas, üles kasvas Brooklyni all-linnas. Esimene suurem roll oli filmis *Taxi Driver* (1976), ent erinevalt paljudest filmikaaslastest temast esimese suurusjärgu tähte ei sirgunud. Enam kui 10 aastat hiljem tuli järgmine õnnestumine koos Martin Scorsesega, Juuda osa filmis *The Last Temptation of Christ*. Sellest alates läks olukord paremaks ja filmidega *Pulp Fiction* ning *From Dusk Till Dawn* kindlustas ta oma positsiooni Hollywoodis kui üks tähtsamaid ja hõivatuid karakterinäitlejaid. Tähelepanu väärib ka tema suhtumine alastistreenidesse – kahes filmis on ta olnud täisalastuses (*full frontal*) – filmides *Bad Lieutenant* ja *The Piano*. **Kellest on jutt?**

34) Kuna selle ettearvamatu ja salapärase haiguse, mille korral on organismi immunoloogiline kaitse pöördunud keha enda vastu, põhjused pole teada, pole seda võimalik ka ennetada. Sooliselt enamasti naistel (10:1), rassiliselt enamasti mustanahalistel ja asiaatidel esineva haiguse tundemärgid on erinevad - väsimus ja palavik, nahalööve (eriti katmata, päiksevalgusele avatud kehaosadel), liigesevalud ja –tursed jne. Haiguse ägedus, kulg ja iseloom on sõltuvalt elundite ja kudede haaratusest erinev. Enamasti on haigus krooniline ja kerge aktiivsusega, kuid esineb ka ägedaid vorme, mille korral kujuneb 3 – 6 kuu jooksul välja neerude ja kesknärvisüsteemi kahjustus, mis lõpeb aasta-paari pärast letaalselt. **Kuidas on selle salapärase haiguse nimi?**

35) Piirkond, mida küsime, on ~3500 km² suurune, asub Kesk-Inglismaal ning piirneb läänes Walesiga. See on üks Inglise kõige hõredamini asustatud krahvkondi; halduskeskuseks

Shrewsbury. Seal asuvat *Ironbridge Gorge*'i peetakse tööstusrevolutsiooni hälliks. Tuttav on selle paiga nimi ilmselt nii roosiaretajaile kui lambakasvatajaile. Just sealtmailt pärit poolpeenvilla- ja lihalambatõu esindajad olid jäärajamades Eesti tumedapealise lamba üheks väljakujundajaist. Põõsasroosi puhul on aga tegu tugeva ja terve, läikiva lehestikuga taimega, mille õied on alguses kausjad, kuid hiljem avanevad kreemjateks-õrnroosadeks rosettideks. Roos sai nime sealkandis elanud A.E. Housmani luulekogu järgi. **Mis krahvkond / roosisort / lambatõug?**

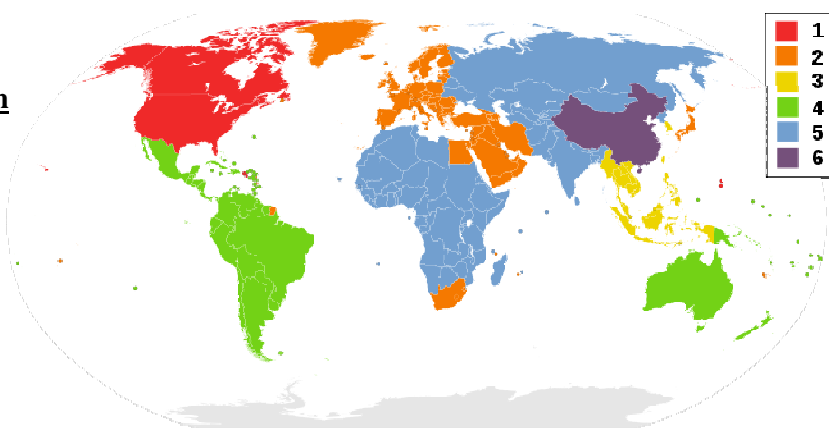
Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / VIII plokk

36) Tartu füüsik Arved Vain (sündinud 1936) on jäädvustanud oma nime viimase aja novaatorlikumate teadlaste ridades. Ta on välja töötanud tehnoloogia, mida kasutatakse skeletilihaste ja pehmete kudede funktsionaalsuse mõõtmisel. Selle tehnoloogia alusel valmistatud novaatorlik seade on tänaseks mitmetes riikides patenteeritud, antud seeriatootmisse ning Vene kosmoseagentuur kaaluvat sellega koguni kosmoses uuringute tegemist. Leiutise arendamisel lähtub Vain seejuures elektroonikahiiu Sony eeskujust: reklaamikulud hoitakse minimaalsed ning panustatakse lootusele, et toote parim reklaam on kvaliteet. **Kuidas seda ligi 80 000 krooni maksvat seadet nimetatakse?**

37) Raplamaa edelaosas Enge jõe ääres asuv küla on mitmet puhku meedia huviorbiiti tõusnud. Mõne aasta eest jahmatas muinsuskaitse sealse kiriku XVII sajandist pärineva kõrge kunstiväärtusega Ackermanni altari omavoliline ülevärvimine (kiriku algusdaatumiks peetakse 1339. aastat). Lisaks kirikule tuleks mainida ka Uexküllide poolt rajatud mõisa ning ammust vasallilinnust. Liivi sõjas sai kivikindlus kõvasti räsida ning tassiti hiljem inimeste poolt laiali. Jälg kunagisest kantsist on aga säilinud asukoha nimekujus. Tublid on ka kohalikud kokatädid, sest juba teist korda viimase 3 aasta jooksul valiti sealne koolisöökla Eesti parimaks. Seal on sündinud orelkunstnik Andres Uibo ning ärimees Oleg Gross ning nendest vihjetest peaks küll piisama, et küsida - **mis külast on jutt?**

38) See Vene kirjanik elas küll pika elu (eluaastad 1812-1891), kuid tema looming ei ole just mahukas, väärtuslikuma osa sellest moodustavad enam-vähem kümneaastaste intervallidega (1847, 1859, 1869) ilmunud kolm romaani. Kõik need kolm on ilmunud ka eesti keeles (esimene kannab nime „Tavaline lugu“ ja kolmas „Järsak“, teise ja ehk tähtsaima jätame siin targu nimetamata). Vaatamata suhteliselt napile loomingule oli tulevases Lenini-linnas Simbirskis sündinud küsitav siiski üks XIX sajandi olulisemaid autoreid Vene kirjandusmaastikul, keda nimetati ka Dostojevski suureks rivaaliks. **Kes?**

39) **Mille järgi või mille alusel on kuueks osaks jaotatud selle küsimuse juures näha olev maailmakaart?** Ehk võiks lisavihjena veel öelda, et Eesti, Läti ning Leedu on osaliselt ka regioonis nr 5.

40) Lavakooli lõpetas ta 1984 aastal, näitlejakarjääri alustas Rakvere teatris, kus püsis kuni 1989. aastani. Teatris kohtus ka oma esimese abikaasa Anne Veesaarega (nende poeg Ott on jõudnud vehklemise juunioride MK-etapil esikolmikusse). Peale Rakvere teatrist lahkumist olnud koosseisuline näitleja Ugalas, tegutsenud kirjanduse alal (näiteks Noorsooteatri kirjandusalajuhatajana), töötanud ETV Tartu studios, juhendanud laste näiteringe ning olnud vabakutseline näitleja/lavastaja. Lavastajate liidu liige alates 1992. aastast. 2005. aastal kaitses Tartu Ülikoolis magistr töö Antiik-Kreeka näitemängu ainetel. Tegutseb ka hilisromantilises folkansambelis “Kiritöö”. **Kes?**

Tartu meistrivõistlused / 2009-2010 hooaja 8. mäng Prootonilt, 3. märts 2010 / vastused

1. Steinway & Sons	DL
2. Ivan Pavlov	KV
3. Hiroshi Aoyama	KV
4. Steroolid (vana nimetus steriinid)	RM
5. Argentina	RM
6. Susan Sontag ja Heidi Montag	KV
7. Merisutt	PNB
8. Videvik	DL
9. Kazaa	PNB
10. Hans Zimmer	KV
11. Hando Kruuv	RM
12. Sügelised	DL
13. Mosel	RM
14. Kornei Tšukovski ja Hugh Lofting	KV
15. Bouillabaisse	PNB
16. Andra Veidemann	DL
17. Amicitia	RM
18. Kim Wilde	KV
19. Gerry Weber	RM
20. Lucy (biitlite hittloo „Lucy in the Sky with Diamonds“ kangelanna)	RM
21. Friedrich Maximilian Klingler	DL
22. Rambler	KV
23. Käblik	DL
24. Cesc Fabregas	PNB
25. Emile Waldteufel	KV
26. Rein Pakk	DL
27. Parklaev, bark	RM
28. Tšaad	DL
29. Pärimusmuusika	KV
30. Brink (rootsi suusataja Jörgen Brink ja saksa rannavollemees Julius Brink)	RM
31. Elbert Tuganov	DL
32. Falco	KV
33. Harvey Keitel	PNB
34. Luupus	PNB
35. Shropshire (šropšri tõugu lammas)	RM
36. Müomeeter	KV
37. Kivi-Vigala	RM
38. Ivan Gontšarov	KV
39. DVD regioonid	PNB
40. Talvo Pabut	PNB

Küsimusi koostasid Daimar Lell (DL), Kalle Voolaid (KV), Priit Naruskberg (PNB) ja Rait Männik (RM)

Prooton tänab! ☺